

2023

Handlingsplan til tilsynsplanen Opprydding i spreidd avløp

Yasir Nadeem

KAV - Hallingdal

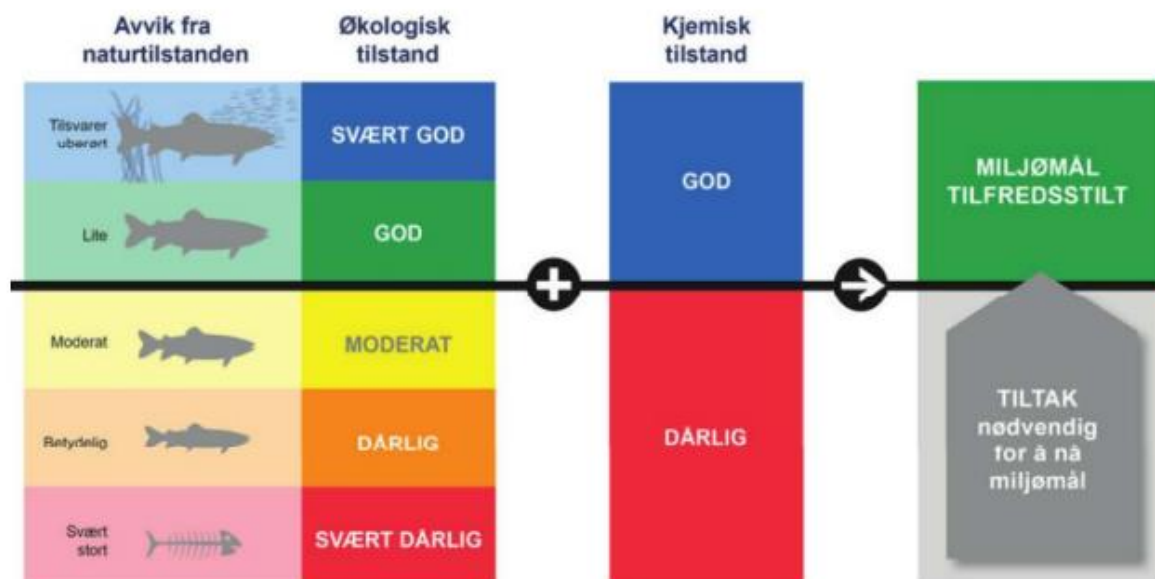
01.03.2023

Innhold

1	Innleiing.....	1
2	KAV – Kommunalt avløpstilsyn og vassforvaltning.....	2
2.1	Oppgåver.....	2
3	Handlingsplan til tilsynsplan for 2023 i dei ulike kommunane.....	3
4	Flå.....	3
4.1	Fokusområde.....	3
5	Nesbyen.....	3
5.1	Fokusområde.....	3
6	Gol.....	4
6.1	Fokusområde.....	4
7	Hemsedal.....	4
7.1	Fokusområde.....	4
8	Ål.....	5
8.1	Fokusområde.....	5
9	Felles for alle kommunane.....	5
9.1	Tilknytning kommunalt avløpsnett.....	5
9.2	Oljeutskiljarar.....	6
9.3	Slamtømming.....	6
9.4	Akutt forureining.....	6
9.5	Minireinseanlegg.....	6
9.6	Kap. 13.....	6

1 Innleiing

Forureiningsforskrifta kapittel [12](#), [13](#) og [15](#) regulerer kommunen sitt mynde vedkomande spreidd avløp. Kommunane Flå, Nesbyen, Gol, Hemsedal og Ål samarbeider om tilsyn og oppfølging av avløpsanlegga. Dette felleskontoret vert kalla KAV- Kommunalt Avløpstilsyn og Vassforvaltning. Ål kommune er vertskommune. Saman med Hol, Krødsherad og Modum kommune utgjer dei Vassområdet Hallingdal. I åra framover vil opprydding i spreidd avløp vera hovudfokuset for KAV. Dette etter pålegg frå Miljødirektoratet.

Figur: Miljøtilstand- og miljømålklassifisering (Direktoratsgruppen vanddirektivet, 2018)

2 KAV – Kommunalt avløpstilsyn og vassforvaltning

Felleskontoret Kommunalt avløpstilsyn vart oppretta for blant anna å kunne nå dei måla som er sett til oppfølging og opprydding av spreidd avløp, samt gjennomføre dei pliktane kommune har som forureiningsmynde. Gjennom vertskommunesamarbeidet har me no etablert eit fagmiljø som er godt rusta til å ta tak i dette arbeidet.

2.1 Oppgåver

KAV – Hallingdal har følgjande oppgåver knytt til spreidd avløp

- Føre tilsyn med alle avløpsanlegg med mindre enn 50 pe tilknytt og sørgje for at desse ikkje fører til forureining og helseproblem, jf. forureiningsforskrifta kap. 12
- Handsame søknadar om utsleppsløyve etter forureiningsforskrifta kap. 12, 13 og 15
- Handsame søknadar om løyve til å byggje avløpsanlegg etter plan og bygningslova
- Føre tilsyn med alle avløpsanlegg med mellom 50 -2000 pe tilknytt, og sørgje for at desse ikkje fører til forureining og helseproblem, jf. forureiningsforskrifta kap. 13
- Rettleie anleggseigarar og søkar
- Kartleggje forureining frå avløpsanlegg
- Arbeide mot at alle avløpsanlegg skal tilfredstillast forskrift innan 2027-2033

KAV Hallingdal skal ved tildeling av nye utsleppsløyve jobbe for å sikre brukarinteresser, biologisk mangfald og godt vassmiljø, samstundes med at anleggseigarar investeringar gir riktig utbyte.

3 Handlingsplan til tilsynsplan for 2023 i dei ulike kommunane.

Under kjem ei kort oppsummering av måla me har sett oss i 2023/2024. Med bakgrunn i tilsynsplan som er politisk forankra vil arbeidet med opprydding i spreidd avløp bli gjennomført Dette er eit kontinuerlig arbeid for tilsynsmynde. Med over 6000 avløpsanlegg, vil nye godkjente anlegga i dag bli utdatert på sikt og tilsynsplikten vil vera gjeldande så lenge me har spreidd avløp.

Denne handlingsplanen skal reviderast årleg, der nokon av oppgåvene vil bli vidareført over fleire år, medan meir kortsiktige oppgåver vil bli gjennomført. Framtidig handlingsplan vil ha ein kort status frå året som har gått. Denne blir lagt med som vedlegg til årsrapporten frå KAV.

4 Flå

I Flå er det ca. 500 avløpsanlegg der 350 av desse er knytt til bustadar, resterande er til fritidsbustadar.

4.1 Fokusområde

I Flå vil hovudfokuset vera å få flest mogeleg bustadar knytt til kommunalt avløpsnett. Vidare utover dette vil me prioritere bustadar med eldre slamavskiljar som ikkje er tett for eksempel betong kumringar, samt at synkekummar vil få pålegg om utbetring. Her vil det vera ei kartlegging som må gjennomførast, datagrunnlaget i vårt arkiv vil legga føringar for kor i kommuna me gjennomfører opprydding. Dersom det ligg slik til rette at "nyare" avløpsanlegg kan koplast på kommunalt nett skal desse på. Det same gjeldt utbetring da det er rimelegare og samarbeide om ei felles løysing no enn og utbetra anlegget om få år, dette jf. Tilsynsplan som er politisk forankra.

I tillegg skal me prioritere og gjera ei kartlegging av Skarsdalen. Her er det mange eldre hyttar og få registrerte avløpsanlegg. Mange kan ha innlagt vatn og eldre gråvass anlegg som ikkje er registrert i vårt system. Det har også vore under vurdering og bygge overføringsledning inn i Skarsdalen til kommunalt. Ein kartlegging av området vil kunne gje grunnlag for vidare arbeid. Dersom ein får tid utover Skarsdalen, vil me sette i gong kartlegging rundt Reinsjøfjell. Her er det fleire store infiltrasjonsanlegg. Det er likeins knytt usikkerheit til det nye avløpsdirektivet som kjem neste år, og kva for konsekvens det vil få for infiltrasjonsanlegg i kap. 13. Kartlegging vil uansett vera fornuftig, sjølv om det ikkje fører til pålegg om utbetring i denne omgong.

Det vil i tillegg bli gjennomført tilsyn med kap. 13 anlegg, sjå felles [post](#).

5 Nesbyen

I Nesbyen er det ca. 1100 avløpsanlegg. Der litt under halvparten er knytt til bustad og resterande til fritidsbustadar.

5.1 Fokusområde

Opprydding i spreidd avløp vil hovudsakeleg knytte seg til områder med moderat miljøtilstand i vassdrag. Det er fleire områder i dag som er utsett for stor hytte-utbygging. I 2023 skal målet vera å kartlegge alle hytter oppstrøms utløpet i Mykingsjøen. Her er det eit felles reinseanlegg som har kapasitet til og ta i mot meir avløpsvatn. Det vil dermed vera opprydding i gamle avløpsløysingar i dette området som kommuna i dag ikkje har kartlagt. Eigedommar som ligg naturleg til for å knytte seg på vil få krav om tilkopling. Dersom dette ikkje er mogeleg vil tett tank og gråvassløysing vera ei løysing som kan godkjennast. Nye avløpsanlegg vil ikkje bli godkjent i området grunna moderat miljøtilstand i Mykingsjøen.

Vidare utover dette startar arbeidet med og krevja tilkopling til kommunalt reinseanlegg. Nesbyen kommune har starta arbeidet med bygging av nytt reinseanlegg og kapasiteten vil auke i tida framover. Det vil dermed vera mange innbyggjarar som får dette kravet dei neste åra. Me skal gjennomføre møte med kommunen før tilsynsbesøket for avklare korleis me skal gå vidare med kravet om tilkopling.

Det vil i tillegg bli gjennomført tilsyn med kap. 13 anlegg, sjå felles [post](#).

6 Gol

I Gol er det ca. 1400 avløpsanlegg der ca. 770 er knytt til bustad og resterande avløpsanlegg er til fritidsbustadar.

6.1 Fokusområde

I Gol vil hovudfokuset vera og få flest mogeleg bustadar knytt til kommunalt avløpsnett. Utover dette vil me prioritere bustadar med eldre betong slamavskiljar som ikkje tilfredstillar forskrift samt synkekummar, som vil få pålegg om utbetring. Her vil det vera ei kartlegging som må gjennomførast. Datagrunnlaget i vårt arkiv vil leggja føringar for korleis me gjennomfører opprydding. Dersom det ligg slik til rette at "nyare" avløpsanlegg kan samarbeide om ei felles løysing, vil også "nyare" anlegg få kravet retta mot seg. Dette jf. Tilsynsplan som er politisk forankra. Vi vil til ein viss grad prøve og gjennomføre geografisk opprydding, dette for å legge til rette for samarbeid .

Det vil i tillegg bli gjennomført tilsyn med kap. 13 anlegg, sjå felles [post](#).

Det er mange MR (mini-reinseanlegg) i Gol. Målet er og gjennomføre tilsyn med dei resterande me ikkje har hatt tilsyn med i 2023. Dette for få status over tilstand for alle anlegga. Etter dette vil me prøve gjennomføre tilsyn med alle anlegg kvart 3. år som i dei andre kommunane, sjå felles [post](#).

7 Hemsedal

I Hemsedal er det ca. 1700 avløpsanlegg der 450 av desse er for bustad, resterande avløpsanlegg er knytt til fritidsbustadar.

7.1 Fokusområde

I Hemsedal er planen og få Fjellstøllie på felles avløpsnett i Grøndalen, Grøndalen miljøreinseanlegg. på grunn av alder på infiltrasjon. Infiltrasjonsanlegget er av eldre dato og tilfredstillar i dag ikkje krava som er sett. Det er ikkje langt i frå infiltrasjonsanlegget til påkoplingspunkt til anlegget i Grøndalen.

Utover dette vil me prioritere sanering/rehabilitering av eldre betong slamavskiljar som ikkje tilfredstillar forskrift, samt synkekummar til bustad. Her vil det vera ei kartlegging som må gjennomførast. Datagrunnlaget i vårt arkiv vil leggja føringar for kor i kommuna me gjennomføra opprydding. Dersom det ligg slik til rette at "nyare" avløpsanlegg kan samarbeide om ei felles løysing, vil også "nyare" anlegg få krav om oppgradering, dette jf. Tilsynsplan som er politisk forankra.

Det vil i tillegg bli gjennomført tilsyn med kap. 13 anlegg, sjå felles [post](#).

Det blir bygd nytt felles reinseanlegg i Lykkja området. Her vil det vera ein jobb med pålegg og oppfølging av private avløpsanlegg som kan knyttast til dette felles reinseanlegget jf. §27-3 i PBL.

8 Ål

I Ål er det ca. 1900 avløpsanlegg der ca. 700 av desse er knytt til bustadar resterande til fritidsbustadar. I Ål kommune er det svært få avløpsanlegg igjen som kan knytast til kommunalt nett. Det er rundt 50 anlegg som kan få dette kravet dei neste 5 åra, mange ligger tett på utbyggingsprosjekt og vil naturleg bli teke med i arbeidet som blir gjennomført.

8.1 Fokusområde

Hovudfokuset i Ål i 2023 vil vera kartlegging og opprydding i Breie Hyttefelt på Sangefjell. Dette er eit eldre hytteområde med mykje avløpsanlegg spreidd. Området ligger slik til at utviding av kommunalt avløpsnett ikkje er sannsynleg i åra som kjem., Dermed vil opprydding i dette feltet vera eit prioritert område så tilstanden her blir bra. Dette vil sikre drikkevatt for dei som har grunnboring i feltet, samt at reinsing av avløpsvatnet vil bli betre. Det er fleire som har registrert tett tank som einaste komponent i området. Det er då mest truleg gamle punktutslepp for gråvatnet.

Utover dette vil me prioritere å få bustadar med eldre betong slamavskiljar som ikkje er tette, eller har rett volum og synkekummar å få pålegg om utbetring. Her vil det vera ei kartlegging som må gjennomførast. Datagrunnlaget i vårt arkiv vil legga føringar for kor i kommuna me gjennomfører opprydding. Dersom det ligg slik til rette at "nyare" avløpsanlegg kan samarbeide om ei felles løysing, vil også "nyare" anlegg få dette kravet. Dette jf. Tilsynsplan som er politisk forankra.

Det vil i tillegg bli gjennomført tilsyn med kap. 13 anlegg, sjå felles [post](#).

9 Felles for alle kommunane

KAV – Hallingdal, laga i 2022/23 ein tilsynsplan som vil ligge til grunn for kven som får krav om utbetring og kva for anlegg og område me kjem til og prioritere i åra framover. Denne planen er politisk forankra i alle kommunane, og vil vera eit godt styringsdokument for arbeidet. Det vil likeins vera rom for å fråvike denne planen dersom uforutsette ting oppstår.

Til saman i dei 5 kommunane er det over 6000 avløpsanlegg. Dette vil i åra framover kunne bli redusert ved at fleire samarbeider og bustadar der det ligg til rette blir knytt til kommunalt. Likeins blir det godkjent ein del nye anlegg for spreidd fritidsbusetnad så totalen vil kanskje ikkje endre seg, men tilstanden på avløpsanlegga vil bli betre. Meir fokus på felles reinseanlegg vil gjera jobben med tilsyn meir overkommeleg i åra framover.

Tilsynsplan er meint som eit styringsverktøy. I denne handlingsplanen har me sett mål om kva me ønskjer gjennomføre i ein kortare tidshorisont. Då det er vanskeleg og si noko om omfanget før ein startar arbeidet i eit område vil nokre punkt overførast til neste år.

Me tek gjerne imot innspel på denne planen frå publikum og administrasjon i kor enkelt kommune.

9.1 Tilknytting kommunalt avløpsnett

Noko som går igjen i alle kommunane er fokuset på få bustadar tilkopa kommunalt nett. Dette vil vera ein fordel for alle i åra framover, både for å sanere eldre anlegg og fordi me står ovanfor store investeringar innan VA i kommunane. Jo fleir som er knytt til felles reinseanlegg jo rimelegare vil det bli for alle. Det er også kostnader knytt til det og eige og drive eit privat reinseanlegg/infiltrasjonsanlegg. Noko me ser gjennom tilsynsarbeidet er at desse anlegga ikkje blir vedlikehalde/rehabilitert tidsnok. Noko som kan gjera at eit privat anlegg er "rimeleg" fordi ein ikkje oppfyller pliktane ved og ha eit slikt anlegg. Bustadar og fritidsbustadar som er innanfor rimeleg avstand til kommunalt nett, må rekne med få krav om tilkoping i alle kommunane i åra framover.

9.2 Oljeutskiljarar

I alle kommunane skal me kartlegge kven som har, og kven som burde ha oljeutskiljar. Mange er etablert før 2007 før det var søknadsplikt. Grunnlaget er mangelfullt og kartlegging er målet i 2023. Når databasen er oppdatert vil me sende ut brev til alle som har anlegg, men manglar service og tømmeavtalar. Utover dette vil bedrifter som ikkje har etablert oljeutskiljar få krav om dette.

9.3 Slamtømming

Med ny entreprenør på plass i 2023 vil me få til ein god dialog når det kjem til merknadar og oppfølging av slamtømming. KAV skal vera med slamtømmar ut i starten, dette for opprette god dialog med sjåfør når det kjem til kva me ønskjer dei skal kontrollere ute i felt.

Det er også krav om foto frå alle anlegg etter tømming i det nye anbudet for at databasen skal bli betre. Her kan me få dokumentert ein del gamle avløpsanlegg og få betre data på kor me skal gjennomføre tilsyn.

Slamtømmemerknadar skal følgjast opp i alle kommunane. Med ein entreprenør for heile Hallingdal, vil me kunne få eit betre utgangspunkt for kva for feil/merknadar me ønskjer rapportert, og kva dei skal innehalde. Dei skal også ta bilde av alle rapporterte avvik. Oppfølging av slamtømming vil vera ein del av tilsynsarbeidet der gamle utdaterte anlegg lett kan fangast opp. Oppfølging av slamtømmemerknadar blir i tillegg til dei ovannemnte punkta som er konkret for kor kommune.

9.4 Akutt forureining

Tips frå publikum/slamtømmar om øydelagde og dårlege anlegg vil bli teke fortløpande gjennom året. Dersom for eksempel ei pumpe i ein pumpekum stoppar opp vil det raskt renne avløpsvatn over/ut av kummen og det vil bli utslag til terreng. Eller dersom spreiegrøfta for eit eldre infiltrasjonsanlegg går tett. Slike sakar blir behandla med kort frist for utbetring og vil bli prioritert høgt framfor generell opprydding i eldre avløpsanlegg.

9.5 Minireinseanlegg

Det er ca. 100 registrerte minireinseanlegg i dei 5 kommunane. Måle for desse anlegga er å gjennomføre tilsyn kvart 3 år. I nokon kommunar er det fleire anlegg, her vil me trenge og sette av 1-2 veker for få dette arbeidet gjennomført. Arbeidet vil på sikt bli meir rutinebasert når alle har fått opplæring i dei ulike anlegga, og kva ein skal kontrollere og sjå etter. Minireinseanlegg har hatt varierende reinsegrad, noko som har ført til at me har krevja hyppigare tømming av desse anlegga. Me har ikkje fleire anlegg i Hallingdal enn at dette er eit overkommeleg mål framover.

9.6 Kap. 13

Kap. 13 anlegg, anlegg over 50PE, vil bli prioritert i områder med moderat miljøtilstand eller negativ trend for resipienten. I 2024 vil det koma nytt avløpsdirektiv som vil kunne endre mynde frå kommunen til Statsforvaltaren i mange større hyttefelt. Då me enda ikkje veit konsekvensen av denne revideringa vil kapittel 13 anlegg med infiltrasjon ikkje bli prioritert, med mindre dei kan knytast til større fellesanlegg/kommunalt nett.

Me har ca. 100 kap. 13 anlegg som kommunane i dag er mynde for. Målet er og gjennomføre tilsyn med 2-3 kap. 13 anlegg i kvar kommune årleg. I tillegg vil me sende ut påminning om prøvetaking og slamtømming for anlegg me ser har avvik. Alle eigarar av kap. 13 anlegg skal rapportere drifta til Miljødirektoratet innan 01. Februar for føregåande år. Her skal blant anna prøveresultat ligge vedlagt.

Hovudmålet for kap. 13 anlegg i dei 5 kommunane er og sikre at anlegga får riktig drift. Å sikre god drift på større reinseanlegg vil føre til god reinsegrad og dermed har me redusert utslepp til resipient. Kravet for dei fleste anlegga er 6 prøvar i året, eller 12 for anlegg over 1000PE. Ved og få eigarane til og ta desse prøvane vil dei også få eit forhold til korleis anlegget skal fungere. Samt at det gir tilsynsmynde eit grunnlag for kven anlegg som har behov for betre oppfølging.